

รายงานการวิจัย

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิด

Developing Students' Learning Skill by Mind Mapping

หัวหน้าโครงการ

นางสุกานดา เปี่ยมบริบูรณ์

คณะที่สังกัด คณะศิลปศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนงบกองทุนส่งเสริมงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ปีงบประมาณ 2558

สิงหาคม 2558 ที่จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิด
(Developing Students' Learning Skill by Mind Mapping)

ประเภทโครงการวิจัย การพัฒนาทดลอง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะศิลปศาสตร์

ชื่อผู้วิจัยและหน่วยงานต้นสังกัด

นางสุกานดา เปี่ยมบริบูรณ์ สัดส่วนที่ทำการวิจัย 100%

สถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก คณะศิลปศาสตร์ มทร.สุรนัยสุพรรณบุรี

หมายเลขโทรศัพท์ 083-0192623 e-mail kk_marmalade@yahoo.com

คำสำคัญ (Keywords) Mind mapping, Learning Skill, แผนที่ความคิด, ทักษะการเรียนรู้

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิด ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาการทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาและเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาคือ นักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา 603-12-02 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบ One group Pretest-Posttest ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่แผนการสอนที่ใช้แผนผังความคิดจำนวน 3 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบวัดความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษกลุ่มเป้าหมายใช้เวลาเรียน 17 สัปดาห์ ทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบวัดความพึงพอใจต่อวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แผนผังความคิดมีคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แผนผังความคิดมีความพึงพอใจต่อการ ใช้แผนที่ความคิดในวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้

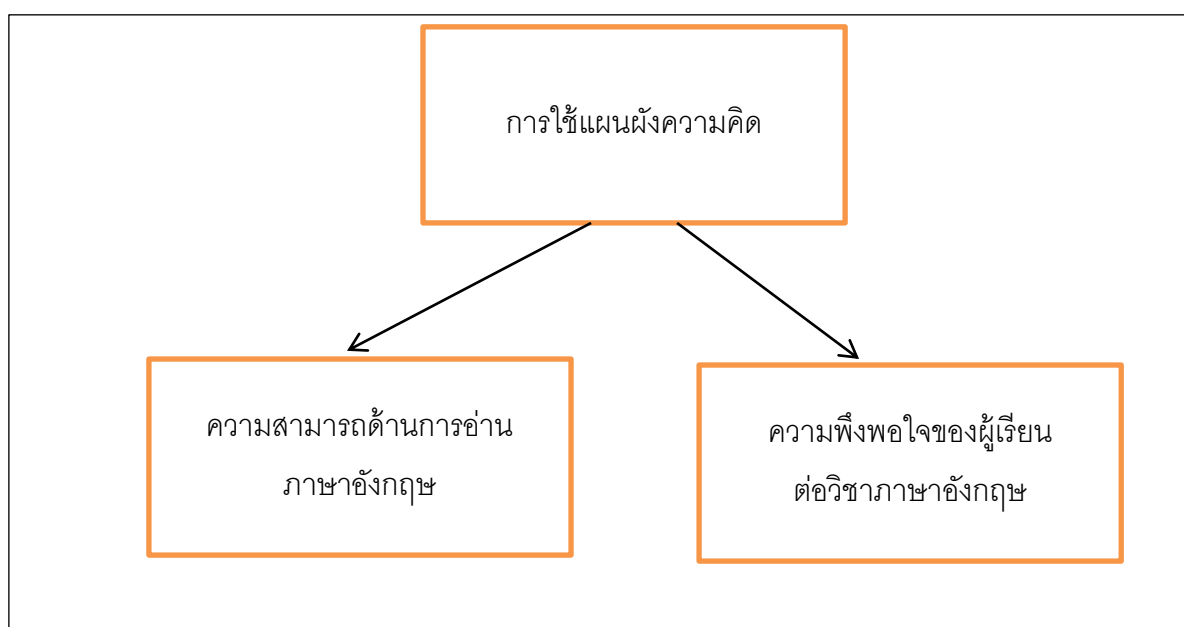
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในประเทศไทย ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญและนิยมมากที่สุด มีบทบาททั้งด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว จัดได้ว่าภาษาอังกฤษกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้ แต่การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาต่างๆ มากมาย ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือนักเรียนขาดทักษะในการอ่าน (คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2544:71) และทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา การเจรจาต่อรอง และเพื่อการแข่งขันในการประกอบอาชีพ ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการเรียนวิชาต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องให้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุด เพราะผู้เรียนมีโอกาสใช้ทักษะฟัง พูด และเขียนน้อยกว่าทักษะการอ่าน (วิสาข์ จัตุวัฑฒ์ 2543:41) การอ่านเป็นทักษะที่ซับซ้อน และต้องอาศัยการฝึกฝน เพราะ การอ่านไม่ใช่เพียงอ่านตัวอักษรออกเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจ ด้วย ดังนั้นทักษะการอ่านจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนจากการ เรียนในห้องเรียน จากครูผู้สอนจนชำนาญก่อน แล้วจึงไปฝึก เพิ่มเติมเองนอกห้องเรียน (เวรดี หิรัญ, 2540 : 149) การศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษของ เวรดี หิรัญ (2540 : 151) ที่พบว่า เด็กไทยส่วนมากยังมีระดับความสามารถ ในด้านการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ และการที่ ผู้เรียนส่วนมากยังขาดความสามารถในทักษะการอ่านเพื่อความ เข้าใจอยู่นั้น อาจเป็นเพราะยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน นับเป็นสิ่งที่ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง โดยเฉพาะครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน จึงจำเป็นต้องเร่งหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการสอน อ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีขึ้น คือการใช้เทคนิคการสร้างผังความคิด (Widdowson, 1979 : 79) ซึ่งสอดคล้องกับสไว พักขาว (2544 : 161) ที่ได้กล่าว ถึง การพัฒนาการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาค้นหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่ม แรงจูงใจ ความสนใจ และส่งเสริมให้มีความเข้าใจในการอ่าน การสร้างผังความคิด (Mind maps) เป็นเทคนิควิธีการหนึ่ง ซึ่ง จะช่วยให้การเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพดี ยิ่งขึ้น ผังความคิด เป็นเทคนิคประกอบการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ ต่อผู้เรียนหลายประการ ดังที่ Carrell, Pharis and Liberto (1989 : 651) แสดงความคิดเห็นว่า ผังความคิด มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาคำศัพท์สำคัญก่อนอ่าน สามารถทดสอบความรู้ พื้นฐานของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถดึงเอาโครงสร้าง ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ดี เมื่อผู้เรียนเรียนจบ บทอ่านแล้ว ผู้เรียนสามารถอภิปรายโดยใช้ผังความคิดเพื่อเน้น การจับ

ใจความสำคัญของเนื้อหา สามารถขยายฝังความคิดจาก การอภิปรายกับเพื่อน ๆ ได้ และช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้วิธีการที่ จะเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ Devis and McPherson (1989 : 232) ได้แสดง ทรรศนะเพิ่มเติมว่า ฝังความคิดเป็นกลวิธีการ สอนอ่านที่มีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่น กล่าวคือ สามารถนำมาใช้ได้ทั้งกิจกรรมก่อนการอ่าน กิจกรรมขณะอ่าน และ กิจกรรมหลังการอ่าน ช่วยให้นักเรียน มองเห็นองค์ประกอบและ ความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถ สรุปลงใจความสำคัญ และโยงความสัมพันธ์ของ แต่ละส่วนเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพนอกจากการนำ เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาประกอบการเรียน จากการศึกษาสภาพปัญหา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าว มาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และ ได้ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้าน การอ่านภาษาอังกฤษและทำการทดสอบทักษะการอ่านก่อนเรียนของนักศึกษาพบว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่ ค่อนข้างต่ำ จากข้อมูลพบว่านักศึกษาบางส่วนมาจากสถาบันที่แตกต่างกันดังนั้นการเรียนภาษาอังกฤษ อาจจะแตกต่างกันออกไป จึงมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อิงวิชา ภาษาอังกฤษโดยนำเทคนิคการใช้ฝังความคิดและกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการมาพัฒนาการ จัด กิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาสาขา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 1 โดยหาวิธีการพัฒนาการอ่านของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น สามารถ จูงใจให้ผู้เรียนสนใจ มีความคงทนในการจดจำเนื้อเรื่อง และสามารถแยกแยะเนื้อหาใจความออกจากเนื้อ เรื่องได้ เกิดความคิดรวบยอดและสรุปออกมาเขียนเป็นแผนผังความคิดได้ ด้วยความเชื่อว่าจะช่วย แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและเพื่อเพิ่มทักษะการอ่านให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่มุ่งพัฒนาและหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้วิจัยจึงได้กำหนด รูปแบบการวิจัยดังต่อไปนี้

	Pretest		Treatment		Posttest
	P1		X		P2

กลุ่มทดลอง	หมายถึง	นักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา 603-12-02 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน
P1	หมายถึง	การทดสอบก่อนเรียนโดยวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษรวมทั้งวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ก่อนการทดลอง
X	หมายถึง	การสอนโดยการใช้แผนผังความคิด
P2	หมายถึง	การทดสอบหลังเรียน โดยวัดความสามารถด้านการอ่าน ภาษาอังกฤษและ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้หลังการทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย

1. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนผังความคิด มีความสามารถด้านการอ่านเพิ่มขึ้น
2. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนผังความคิด มีความพึงพอใจต่อวิชา การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ

1. แผนผังความคิด (Mind Mapping) หมายถึง แผนที่ความคิด เป็นวิธีการบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพของความคิดที่หลากหลายมุมมอง ที่กว้าง และที่ชัดเจน โดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใดๆ ทั้งสิ้น เป็นการเขียนตามความคิดที่เกิดขึ้นขณะนั้น การเขียนมีลักษณะเหมือนต้นไม้แตกกิ่งก้านสาขา ออกไปเรื่อยๆ ทำให้สมองได้คิดได้ทำงานตามธรรมชาติ และมีการจินตนาการกว้างไกล
2. ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill)

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ (Reading Skill)

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1364) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และ เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้และมีนักการศึกษา หลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

การอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และ ความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด (มณีรัตน์ สุโขศิริรัตน์, 2547, หน้า 18)

สนิท ตั้งทวี (2531, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดแล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนของจริง อีกทอดหนึ่ง หัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความ

บันลือ พฤษะวัน (2533, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่าการอ่าน หมายถึง การแปลตัวอักษรออกมาเป็นคำพูดและมีความหมายที่ใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงแต่เข้าใจความหมายกันได้

สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2534, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึงการรับรู้ ความหมายจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยผู้อ่านได้รับรู้ว่าผู้เขียนได้ให้อะไรมายังผู้อ่านทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความหมาย และความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นว่าผู้เขียนต้องการอะไรมายังผู้อ่าน ทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความหมาย และความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นว่าผู้เขียนต้องการแสดงความคิดเห็นอะไร ให้ความหมายอะไร

อัจจิมา เกิดผล และอรทัย วิมลโนธ (2535, หน้า 102) ได้ให้ความหมายของการอ่าน หมายถึง การเข้าใจหนังสือด้วยการสังเกต พิจารณา

Buzan (1997) ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นการรับเอาสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อหรือการดูดซับ ถ้อยคำในหนังสือ ซึ่งการอ่านนั้นเป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้คนกับข้อมูลเชิงสัญลักษณ์ การอ่านมักจะเป็นการเรียนรู้ด้วยตา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การจำได้ (Recognition) ความรู้ของผู้อ่านเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของอักขระกระบวนการนี้ต้องเกิดขึ้นก่อน การอ่านจริงๆจะเริ่มต้น
2. การซึมซับ (Assimilation) ประสานกันแห่งการรับรู้ทางสติปัญญา กระบวนการทางกายภาพ เมื่อแสงสว่างสะท้อนจากตัวหนังสือเข้าสู่การรับรู้ด้วยตา ถ่ายทอดผ่านประสาทตาไปสู่สมอง
3. บูรณาการภายใน (Intra-Integration) ความเข้าใจพื้นฐานและหมายถึงการเชื่อมส่วนต่างๆ ทั้งหมดของข้อมูลที่ได้อ่านกับส่วนอื่นๆที่เหมาะสม
4. บูรณาการภายนอก (Integrate) รวมไปถึงการวิเคราะห์ การวิจารณ์ซึ่งการเลือกและ ปฏิเสธเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านนำเอาความรู้เดิมทั้งหมดมาผนวกเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้มาจากการอ่าน และเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม
5. การสะสมความรู้ (Retention) การเก็บสะสมข้อมูลในขั้นพื้นฐานซึ่งการเก็บสะสมข้อมูล อย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ แต่จะเสริมด้วยการรีนความจำด้วย
6. การรีนความจำ (Recall) ความสามารถในการดึงเอาสิ่งที่สะสมเอาไว้ออกมาใช้ได้เมื่อ ต้องการ
7. การสื่อสาร (Communication) เมื่อมีการนำข้อมูลมาใช้ทั้งในตารางและทางอ้อม ซึ่งรวมถึง กระบวนการที่แยกย่อยลงมาที่สำคัญมาก นั่นคือ การคิด

2 ความหมายของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

ความเข้าใจในการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญและเป็นจุดมุ่งหมายของการอ่านทุกประเภท ดังนั้น จึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านดังนี้

Goodman (1988:12) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางภาษาด้านการรับสารและเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ซึ่งเริ่มต้นจากการที่ผู้เขียนความหมายที่ต้องการสื่อโดยใช้ตัวอักษรและจบลงด้วยความหมายที่ผู้อ่านสร้างขึ้นมา ดังนั้น จึงมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความคิดในการอ่าน ซึ่งผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของภาษาและผู้อ่านถอดความภาษานั้นออกมาเป็นความคิด

Carr et al. (1983:1-2) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะใช้ความรู้เดิมในการตีความ และตัดสินใจข้อความนั้นอย่างมีเหตุผลและผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ผู้อ่านคิดว่าจำเป็นจะต้องเข้าใจและเลือกความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกัน

Carrel (1984:87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความเข้าใจในประโยคหรือ อนุเจตโดยเฉพาะความเข้าใจในรูปแบบการเรียบเรียงเรื่องหรือโครงสร้างข้อเขียน (Rhetorical organization) หรือหมายถึง การรับรู้ข้อมูล หรือข่าวสารจากงานเขียนต่างๆถ้าผู้อ่านไม่สามารถรับรู้หรือไม่เข้าใจข้อมูลข่าวสารใดๆได้กระบวนการอ่านก็ไม่สัมฤทธิ์ผล

Widdowson 1979, p.174 ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้อ่านจะใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยตีความในเรื่องที่อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้

จากความหมายของความเข้าใจในการอ่านข้างต้น จึงสรุปได้ว่าความเข้าใจในการอ่าน คือ ความสามารถในการแปลความหมาย ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญและสรุปจากเนื้อเรื่องโดยที่ผู้อ่านอาศัยประสบการณ์เดิมของตนเชื่อมโยงกับสิ่งที่อ่านเพื่อให้เข้าใจในเนื้อเรื่องนั้นๆ

แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ความหมายการทำแผนผังแนวความคิด

การทำแผนผังความคิด หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ของความคิดของผู้อ่านจากเนื้อเรื่อง โดยใช้เส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลัก และประเด็นต่างๆ ในเรื่อง เพื่อแสดงความเข้าใจเรื่องที่อ่าน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Davison. 1982) การทำแผนผังความคิดเป็นเทคนิคการสอนทักษะการอ่าน เพื่อความเข้าใจที่สามารถใช้ได้ทั้งก่อนการสอนอ่าน ระหว่างการสอนอ่าน และหลังการอ่าน แผนผังจะช่วยให้อ่านมองเห็นขั้นตอนและลำดับความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 31-32)กล่าวว่า การสอนโดยทำแผนผังความคิด หมายถึง แผนผังที่ผู้สอนใช้เพื่อช่วยผู้เรียนในการสอนอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสอนทักษะการ

อ่านโดยใช้เทคนิคการทำแผนผังความคิด เป็นเทคนิคการสอนอ่านจับใจความของเรื่อง โดยให้ผู้อ่านเขียนแผนผังแสดงให้เห็นถึงใจความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่างๆ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นขั้นตอนและเหตุการณ์ต่างๆ ตามลำดับ ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่าน เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น จดจำเรื่องได้นานและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

ความสำคัญและลักษณะของการทำแผนผังความคิด

การทำแผนผังความคิด จะช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ต่างๆ ในข้อความที่อ่านสรุปใจความสัมพันธ์ จัดรวมรายละเอียดต่างๆ เข้าเป็นกลุ่ม ตามหัวข้อหรือประเภท และแยกข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องได้ เพราะแผนผังความคิดจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างใจความสำคัญกับใจความย่อยๆ ในบทอ่านไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน จะช่วยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น บทเรียนสนุก ไม่น่า จากความสำคัญและลักษณะของการทำแผนผังความคิดสรุปได้ว่าการทำแผนผังความคิดจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น เพราะทำให้สามารถมองเห็นใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในเรื่องที่อ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปเชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือ ความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา 603-12-02 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เป็นนักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา 603-12-02 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนผังความคิด ในการเรียนการสอนจำนวน 3 แผน แต่ละแผนใช้เวลา 1 ชั่วโมงรวมเป็นระยะเวลา 3 คาบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบวัดความรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง และแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย 1 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบผลการทดลองจากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาก่อนกับหลังการทดลอง และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนกับหลังการทดลอง

ขั้นตอนการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนการทดลอง
2. ดำเนินการทดลองตามแผนการสอน
3. วัดความสามารถด้านการอ่าน เขียนภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย \bar{X} และร้อยละของคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังได้รับการสอนโดยการใช้แผนผังความคิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนความสามารถด้านการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยการใช้แผนผังความคิด

นักศึกษาจำนวน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	คะแนนที่เพิ่ม	ร้อยละของคะแนนที่เพิ่มหลังเรียน
33 คน				
รวม	695	654	41	20.21
ค่าเฉลี่ย	21.10	23.19	1.30	5.46

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แผนที่ความคิดในการเรียนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้

ที่	ข้อคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
1.	ได้รับความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	0.71	3.74	มาก
2.	มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ	0.75	4.10	มาก
3.	สามารถจดจำเนื้อเรื่องที่อ่านได้	0.81	3.74	มาก
4.	เกิดทักษะการสรุปการเรียนรู้ การตั้งคำถาม	0.75	4.05	มาก
5.	เกิดทักษะและพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ	0.79	4.46	มาก
6.	สามารถแยกแยะเนื้อหาใจความออกจากเนื้อเรื่องได้	0.65	4.25	มาก
7.	สามารถอ่านและสรุปความสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านได้	0.62	4.08	มาก
8.	ได้เรียนรู้และทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง	0.93	3.85	มาก
9.	สามารถนำแผนที่ความคิดไปประยุกต์ใช้ในการอ่านในชีวิตประจำวันได้	0.78	3.62	มาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา 603-12-02 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

1. นักศึกษามีคะแนนการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเขียนแผนที่ความคิดในรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นซึ่งพบว่าการใช้แผนผังความคิดเพื่อบูรณาการทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาทำคะแนนหลังเรียนได้มากกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.21 แสดงว่านักศึกษามีการพัฒนา ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจาก การใช้แผนผังความคิด ทำให้ผู้เรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ ประการแรก การสร้างแผนผังความคิดจากเรื่องที่อ่าน ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของเรื่องได้อย่างชัดเจน เพราะแผนผังความคิดจะแสดงความสัมพันธ์ของใจความหลัก และใจความรองของบทอ่านไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากลักษณะของแผนผังความคิดนั้นเป็นการจัดบันทึกโดยการใช้รูปภาพ คำสัญลักษณ์ และสีเส้นต่างๆ ซึ่งช่วยการทำงานของสมอง ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยดึงดูดสายตา ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่าน คำสำคัญ ภาพ สัญลักษณ์และสีเส้นที่ผู้เรียนใช้ ช่วยทำให้ผู้เรียนจดจाराยละเอียดของเรื่องได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Buzan (1997) ที่กล่าวว่า ลักษณะที่โดดเด่นของแผนผังความคิด ทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน ช่วยให้จำง่ายไม่เครียด การระบายสีจะช่วยในการจำ และกระตุ้นสมองซีกขวา การลากเส้นมีลักษณะที่เชื่อมโยงต่อกันในแต่ละความคิด การใช้ภาพ สัญลักษณ์ ตกแต่งสีเส้น ทำให้สะดวก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้ดี นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536: 48) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนสร้างแผนผังความคิดจากการอ่าน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นสนุกสนาน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อและไม่เครียด จากวิจัยที่กล่าวมาทำให้นักเรียนที่เรียนการอ่านแล้วเขียนสรุป ด้วยแผนผังความคิดมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้แผนผังความคิดเพื่อบรรณาการทักษะการอ่านอยู่ในระดับดี Widdowson 1979, p.174 ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้อ่านจะใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยตีความในเรื่องที่อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้เนื่องจากนักเรียนเข้าในกระบวนการสอนของครู ซึ่งครูจะมีการถามความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนนำเข้าสู่บทอ่านเพื่อดึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนออกมา การใช้แผนผังความคิด สามารถนำไปใช้ได้ ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 48) กล่าวว่า การให้นักเรียนทำแผนผังความคิดจากการอ่าน จะช่วยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น บทเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อเป็นเรื่องที่สนุกสนานกว่าการเรียนแบบปกติที่เป็นการเรียนแบบเป็นเนื้อเรื่องให้อ่าน ดังนั้นการนำกิจกรรมแผนผังความคิดเข้ามาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้นั้น สามารถช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษและทักษะการคิดของผู้เรียนให้พัฒนาในด้านทักษะการอ่านยิ่ง ๆ ขึ้นไป

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ในการคัดเลือกบทอ่าน ผู้สอนควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำศัพท์ และความยาวของเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

1.2 ในระยะเริ่มต้นของการเรียน ผู้สอนควรเริ่มต้นจากบทอ่านที่ง่ายก่อน เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกวิตกกังวลในการเรียน และวิธีการสร้างแผนผังความคิดจนเกินไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น

1.3 ผู้สอนควรให้คำแนะนำผู้เรียนการทำแผนผังความคิดแต่ละครั้งโดยอาจมีตัวอย่างลักษณะของแผนผังความคิดที่ดีให้ผู้เรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกัน

1.4 ควรมีการศึกษา เกี่ยวกับการนำแผนผังความคิดไปใช้สอนในรูปแบบอื่นๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- บันลือ พุกษวัน. 2533. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2548). อ่านเป็น: เรียนก่อนสอนเก่ง. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- เรวดี หิรัญ. (2540). "สอนอย่างไรเด็กจึงจะอ่านภาษาอังกฤษเข้าใจ," แนวคิดและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. 149-161. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท ตั้งทวี. (2531). ความรู้และทักษะทางภาษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไสว พักขาว. (2544). การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: ประจักษ์, 2534.
- สมพร มั่นตระกูล แพ่งพิพัฒน์. (2543). การอ่านทั่วไป. เพชรบูรณ์ : โอเดียนสโตร์.
- วิสาข์ จิตวิตร. (2543). การสอนภาษาอังกฤษ English Reading Comprehension. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัจจิมา เกดผล และอรทัย วิมลโนธ. (2535). ภาษาไทย2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- Buzan, Tony, and Buzan, Barry. (1997). The mind map book. London: BBC Books 94-105.
- Carrell, P.L., B.G. Pharis and J.C. Liberto. (1989). "Metacognitive Strategy Training for ESI Reading," *Tesol Quaterly*, 23 (4 December) : 647-678.
- Devis, Z. T., and M. D. McPherson, (1989). Roadmap for Reading Comprehension, The Reading Teacher. 43,: 232-240.
- Widdowson, H. G. (1979). Teaching Language as Communication. Oxford : Oxford University Press.